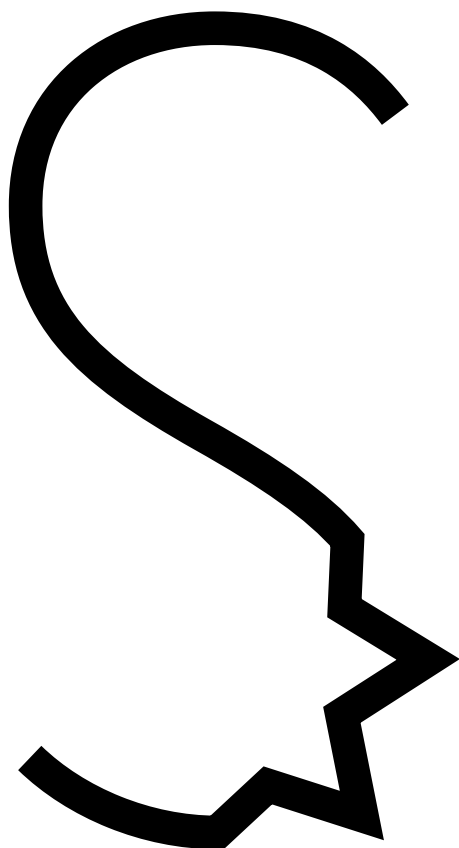

Open Oproep Anders werken aan wonen

**stimuleringsfonds
creatieve industrie**

**vormgeving
architectuur
digitale cultuur**

p.o. box 29066
3001 gb rotterdam

groothandelsgebouw
ingang c, 5e etage
weena 723, rotterdam

+31 (0)10 436 16 00

Nederland staat voor een complexe woonopgave. Hoe kan deze uitdaging duurzaam, inclusief én vanuit de huidige en toekomstige woonbehoeften worden aangepakt? Het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie nodigt ontwerpers uit om in samenwerking met overheden, organisaties, deskundigen en burgers te werken aan een integrale aanpak van actuele en toekomstige vraagstukken rondom wonen.

Heb jij een ontwerpend onderzoeksvorstel gericht op de woonopgave in Nederland en wil je werken aan een duurzaam en inclusief ontwerpvoorstel waarin de huidige en toekomstige woonbehoefte centraal staat? En wil je hierin optrekken met lokale of regionale stakeholders en relevante experts? Dien een voorstel in voor een ontwerpend onderzoek gericht op vernieuwende perspectieven, strategieën en oplossingen voor de woonopgave in Nederland.

Open Oproep Anders werken aan wonen

- Deadline indienen: uiterlijk 28 maart 2022
- Aantal subsidies: 15 voorstellen à € 30.000 (fase 1)
- Looptijd: mei 2022 - januari 2023, waarna aanvragen mogelijk is voor een vervolgfase à max. € 40.000 (fase 2)
- Dien een opstartsubsidie in, doorlopend tot en met 1 februari 2022, ter voorbereiding van een aanvraag (optioneel)

de woonopgave in Nederland

De Nederlandse woningmarkt zit op slot. Het woningaanbod is te eenzijdig, de huizenprijzen rijzen de pan uit en de doorstroming is gestopt. Het vinden van een geschikte én betaalbare koop- of huurwoning is voor steeds meer groepen in de samenleving onmogelijk geworden. De oplossing wordt nu vooral gezocht in het zo snel en veel mogelijk bijbouwen. Dat is, zo wordt steeds duidelijker, niet de enige en meest wenselijke manier om de woonopgave aan te pakken. Zeker als je beseft dat diversiteit binnen het woningaanbod in het licht van de veranderende woonbehoeften, hoog op de agenda moet staan. Maar ook omdat het benaderen van de woonopgave in samenhang moet worden gezien met het aanpakken van de klimaatopgave en de opgave om de sociale inclusie in steden en dorpen te bevorderen.

voor wie is deze oproep?

Gezien de complexiteit van de woonopgave is een integrale aanpak noodzakelijk. Een aanpak waarin sociale, economische, klimatologische, culturele, beleidsmatige, ecologische, erfgoed- en ruimtelijke aspecten in nauwe samenhang worden meegenomen. Dat wil zeggen dat een breed palet aan belanghebbenden hierin moet samenwerken, van gemeenten, gebiedsontwikkelaars, woningcorporaties, maatschappelijke initiatieven, marktpartijen en erfgoed-specialisten, tot wooncoöperaties, VVE's en andere collectieven van bewoners. De koppeling van diverse belangen en aspecten, en het combineren van verschillende opgaven kan namelijk tot nieuwe inzichten en kansen leiden. Ontwerpers leveren in dit proces een belangrijke bijdrage. Zij zijn in staat om de complexiteit van de opgave inzichtelijk en bespreekbaar te maken. Ontwerpers kunnen in beeld brengen waar koppelingen van verschillende aspecten en opgaven kunnen plaatsvinden. Zij kunnen bovendien uiteenlopende belangen zichtbaar maken en samenbrengen vanuit het gemeenschappelijk belang.

Let op: De ontwerpers zijn de hoofdaanvrager en zijn projectverantwoordelijk voor de uitvoering van het ontwerpend onderzoek. Samenwerkende partijen treden op als mede-aanvrager.

voor welke voorstellen kan subsidie worden aangevraagd?

De open oproep richt zich op projecten waarmee, op basis van ontwerp- en onderzoek, op verschillende schaalniveaus vernieuwende perspectieven, strategieën en oplossingen worden ontwikkeld voor de woonopgave in Nederland. De toch al noodzakelijke verduurzaming van bestaande woningen en transformatie van wijken, die aan een volgende fase in hun levenscyclus toe zijn, biedt de ideale kans om tegelijk een nieuw narratief te ontwikkelen waarbinnen onderwerpen zoals verbouwen, verduurzamen, inclusiviteit, adaptiviteit, tijdelijkheid en nieuwe financiële en organisatorische modellen met elkaar worden verbonden.

Projectvoorstellen richten zich op één of meer van de volgende ontwerp-opgaven:

andere woningen

De Nederlandse woningmarkt kent een eenzijdig woningaanbod, terwijl de samenleving verandert en de noodzaak voor passende woonruimte steeds groter wordt. Hoe kunnen we werken aan de fysieke verbetering en verduurzaming van de bestaande woningvoorraad en tegelijkertijd aan een divers en adaptief woonaanbod? Welke andere, duurzame en inclusieve, woonconcepten kunnen worden ontwikkeld die aansluiten op de woonbehoeften van nu en in de toekomst, en daarmee de doorstroom in de woningmarkt stimuleren?

andere wijken

Veel wijken in Nederland zijn toe aan opwaardering. Dit geldt met name voor wijken die aan een volgende fase in hun levenscyclus toe zijn, zoals ons erfgoed uit de jaren 50 tot en met 80. Tegelijkertijd moeten wij werken aan de verduurzaming van bestaande wijken om de klimaatdoelen te halen. Fysieke verbetering en verduurzaming op wijkniveau en verdichting van bestaande buurten en wijken kan niet alleen oplossingen bieden voor het woningtekort, maar ook bijdragen aan de verbetering van de leefbaarheid van de wijken. Welke integrale oplossingsrichtingen kunnen worden geformuleerd om bij te dragen aan de ontwikkeling van inclusieve, adaptieve en duurzame wijken, als het gaat om die enorme operatie op wijkniveau? Welke breed gedragen strategieën kunnen worden ontwikkeld om tijdens dat transformatieproces de verstoring van bestaande sociale structuren in de wijken en gentrificatie te voorkomen?

andere systemen

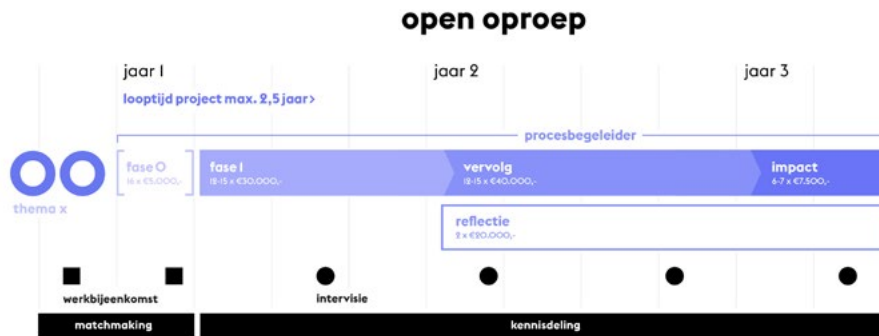
De ontsporing van de woningmarkt in Nederland wordt in verregaande mate veroorzaakt door het primaat van de economische logica. Hoe kan dat onderliggende systeem beter worden afgestemd op de diversiteit van de verander(en)de woonbehoeften van de Nederlandse samenleving en op de noodzaak tegelijkertijd de klimaatopgave en de sociale opgaven tegemoet te treden? Welke nieuwe financiële en organisatorische modellen hebben we daarvoor nodig? Op welke manier kan het ontwerp bijdragen aan het ontwikkelen van andere modellen en/of het opnieuw inrichten van de bestaande modellen? Hoe kan het ontwerp lokale en regionale overheden en marktpartijen bijstaan in het herdefiniëren van bestaand beleid en/of het ontwikkelen van een breed gedragen, duurzaam en inclusief beleid rondom wonen?

ontwerpend onderzoek als methodiek

Ontwerpend onderzoek is, in de context van deze open oproep, een methodiek gericht op het ontwikkelen van concrete ruimtelijke voorstellen, strategieën en/of concepten die helpen bestaande systemen te herdefiniëren of opnieuw in te richten. Ontwerpend onderzoek is bij uitstek gericht op het ontwerpmatig verbinden van verleden, heden en toekomst en het samenbrengen van de systeemwereld, de leefwereld en de fysieke wereld. Daarmee geeft het ook antwoord op de vraag hoe je co-creatie kunt realiseren met betrokken burgers, ondernemers, deskundigen, organisaties en overheden. Het resulteert in relevante, kwalitatieve kennisontwikkeling, die leidt tot integrale toekomstperspectieven en mogelijke oplossingsrichtingen, maar ook tot nieuwe inzichten voor beleidsvorming bij overheden en marktpartijen.

fasering open oproep

De Open Oproep Anders werken aan wonen is opgedeeld in verschillende fases: een optionele opstartfase, een eerste fase na selectie, een eventuele vervolgfase en een eventuele impactfase.

opstartfase (optioneel)

Voorafgaand aan de eerste fase van de open oproep zijn 16 opstartsubsidies van maximaal € 5.000 beschikbaar. In deze opstartfase krijgen aanvragers de gelegenheid om de samenwerking met partners aan te gaan en een aanvraag voor te bereiden. Deelname aan de opstartsubsidie is optioneel. De beoordeling vindt plaats op volgorde van binnenkomst, wacht daarom niet te lang met het aanvragen van een opstartsubsidie.

Aanvragen kunnen doorlopend worden ingediend tot en met 1 februari 2022.

[Meer informatie over de opstartsubsidie is hier te vinden.](#)

fase 1

Max. 15 voorstellen worden geselecteerd à € 30.000. Van dit bedrag is € 25.000,- voor kennisontwikkeling (ontwerpend onderzoek) en € 5.000,- voor kennisdeling. Cofinanciering is vereist vanuit de samenwerkende partijen en kan bestaan uit aanvullende financiële bijdragen en/of interne tijdsinvestering. Na selectie richt de eerste fase zich op het ontwerpend onderzoek, het versterken van nieuwe samenwerkingsverbanden met andere sectoren buiten de creatieve industrie en het introduceren van nieuwe werkwijzen, nieuwe inzichten en ontwerpvoorstellen. Tijdens de eerste fase vindt een aantal intervisiebijeenkomsten plaats.

vervolgfase

Na afloop van fase 1 kan maximaal € 40.000 worden aangevraagd voor een vervolgfase door de geselecteerde teams. Van dit bedrag is € 35.000,- voor verdieping van de kennisontwikkeling (ontwerpend onderzoek) en € 5.000,- voor kennisdeling. De vervolgplannen worden door de adviescommissie beoordeeld. Voor alle 15 teams is een budget gereserveerd voor de vervolgfase. Cofinanciering is vereist vanuit de samenwerkende partijen en kan bestaan uit aanvullende financiële bijdragen en/of interne tijdsinvestering. Doel van de vervolgfase is om ontwerpkracht in te zetten voor doorontwikkeling van de resultaten uit de eerste fase van onderzoek.

impactfase

Aan het eind van de vervolgfase is er ruimte voor zes projecten om met een bedrag van maximaal € 7.500 de impact van het project te vergroten. De impactsubsidie is bedoeld voor activiteiten ter ondersteuning van de partners in de systematische verankering van resultaten van het ontwerpend onderzoek binnen hun reguliere werkwijzen.

waar wordt op beoordeeld?

Subsidieaanvragen worden ter beoordeling voorgelegd aan minstens drie externe onafhankelijke adviseurs. Deze commissie beoordeelt de plannen op basis van de volgende vijf criteria:

- de relevantie van de vraagstelling;

Bij het beoordelen van de relevantie van de vraagstelling wordt gekeken of, en op welke manier en in welke mate, de vraagstelling van belang is voor het tegemoet treden van de opgave zoals die geformuleerd is in de open oproep. Tevens wordt gekeken naar de meerwaarde van ontwerp in de benadering en verdieping van de vraagstelling.

- *de kwaliteit van het plan van aanpak*
Hierbij wordt naar de meer praktische uitvoeringskant van het project gekeken. Bij dit criterium beoordeelt de commissie of, en in hoeverre, de doelstelling en de opzet met elkaar in overeenstemming zijn, of de aanpak voldoende integraal van opzet is en op welke doelgroepen het voorstel zich richt. Daarbij kijkt ze naar de helderheid van het plan van aanpak, de effectiviteit van de gekozen methodiek en of de bij de uitvoering van het project betrokken expertise haar het vertrouwen geeft dat het tot de beoogde resultaten zal leiden.
- *de mate van vernieuwing*
Bij dit criterium wordt gekeken hoe het voorstel is gepositioneerd ten opzichte van bestaande kennis binnen het vakgebied en de mate waarin het daarop van toegevoegde waarde is. Worden er verrassende en relevante vragen gesteld of nieuwe perspectieven belicht? Stelt het voorstel gangbare denk- en werkwijzen ter discussie of bouwt het daar juist op voort? Hoe en in welke richting wordt naar nieuwe kennis gezocht en welke resultaten en inzichten worden verwacht? En wat is de rol van ontwerp en ontwerpend onderzoek daarbinnen?
- *de relevantie en expertise van de betrokken partijen*
Hierbij wordt naar het aspect samenwerking en coalitievorming gekeken. In hoeverre en in welke mate sluit de expertise van de betrokken partijen aan bij zowel de inhoud en de doelstelling als de uitvoering van het voorstel? Hoe divers en inclusief is de coalitie? Welke rol spelen de betrokken partners in het proces? Bij die laatste vraag is het voor de commissie ook van belang te weten of die partners hun medewerking al hebben toegezegd of dat er sprake is van een intentie en of die partners financieel dan wel in-kind in het project investeren.
- *de wijze van kennisdeling van (tussen)resultaten*
Bij dit criterium wordt gekeken naar de manier waarop de ontwikkelde kennis wordt vastgelegd en gedeeld. Welke impact vergrotende activiteiten worden uitgevoerd om de opgebouwde kennis te verspreiden, verankeren en/of toe te passen? Op welke doelgroepen zijn deze activiteiten gericht en welke middelen worden ingezet om die doelgroepen te bereiken? Welke partners worden daarbij betrokken? Welke rol speelt ontwerp bij het vastleggen en delen van de ontwikkelde kennis, maar ook bij het verankeren van die kennis bij de samenwerkingspartners?

Uit de inzendingen selecteert de commissie bij voldoende kwaliteit maximaal 15 voorstellen.

indienen aanvraag

Uw voorstel kunt u **tot en met 28 maart 2022** via de [online aanvraagomgeving](#) van het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie indienen. Selecteer hierbij de ronde 'Open Oproep Anders werken aan wonen'.

Het voorstel bestaat uit:

- 1 Een projectplan (maximaal 10 pagina's en niet groter dan 8 MB) met daarin:
  - a de vraagstelling: een heldere omschrijving van de vraagstelling en doel van het project;
  - b plan van aanpak: een toelichting van beoogde ontwerpmethodiek en een heldere omschrijving van de rol van de ontwerper in het proces;
  - c samenwerking: een omschrijving van de expertise van alle betrokken partijen en hun rol in het proces;
  - d beoogde resultaat;
- 2 Begroting en planning eerste fase (maximaal 3 pagina's en niet groter dan 2 MB).

- het Stimuleringsfonds organiseert rondom het thema van de open oproep activiteiten om onderlinge kennisuitwisseling tussen de projecten te faciliteren. Neem hiervoor ook uren op in de begroting van totaal twee dagdelen voor hele team.
- 3 Communicatieplan voor kennisdeling (maximaal 2 pagina's en niet groter dan 2 MB).
  - 4 CV's van de betrokken ontwerpers (max. 4 pagina's en niet groter dan 4 MB).
  - 5 Een uittreksel uit het register van de Kamer van Koophandel van de uitvoerende partij. Ontwerpers treden op als hoofdaanvrager en zijn projectverantwoordelijk voor de uitvoering van het ontwerpend onderzoek. Samenwerkende partijen treden op als mede-aanvrager.
  - 6 Representatieve afbeelding van het project voor communicatiedoelinden vanuit het Stimuleringsfonds.

Als de inzending niet aan bovenstaande omschrijving voldoet, kan er geen inhoudelijke beoordeling plaatsvinden.

Let op:

- Maak tijdig een account aan voor de [online aanvraagomgeving](#) en raak vertrouwd met het aanvraagformulier. Het valideren van een nieuw gebruikersaccount kan tot maximaal 1 werkdag duren.
- Raadpleeg voor het indienen van uw aanvraag de [Leidraad voorbereiding subsidieaanvraag](#). Deze leidraad biedt houvast met betrekking tot de subsidieaanvraag en het opstellen van een projectplan.

subsidieprocedure

De beoordeling van de eerste fase van een open oproep heeft de vorm van een tender: dit betekent dat binnen het beschikbare budget een aantal voorstellen boven de andere wordt verkozen. Alleen positief beoordeelde projecten kunnen worden ondersteund. De behandeling en beoordeling van de ingediende voorstellen vinden plaats binnen de kaders van de [Regeling Open Oproep](#) van het Stimuleringsfonds en met name de mate waarin de aanvraag aansluit op de criteria van de open oproep. Per aanvraag brengt de commissie een advies uit aan het bestuur van het Stimuleringsfonds.

ontvangstbevestiging en bekendmaking selectie

Uiterlijk één week na de sluitingsdatum ontvangt u via de digitale aanvraagomgeving van het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie een ontvangstbevestiging. De voorstellenselectie wordt uiterlijk 10 mei 2022 via de digitale aanvraagomgeving aan de aanvragers bekendgemaakt.

contact

Voor vragen over de open oproep en de procedure kunt u contact opnemen met:

Nazanin Hedayati via n.hedayati@stimuleringsfonds.nl of Martijn Kerkmeijer via m.kerkmeijer@stimuleringsfonds.nl of via 010 310 79 37.

nieuwsbrief

Bent u geïnteresseerd in de resultaten en inzichten uit de ARO oproepen? En blijft u graag op de hoogte van verdiepende lezingen, masterclasses en werkbijeenkomsten in het gelijknamige actieprogramma? [Schrijf u hier in](#) voor de nieuwsbrief 'De nieuwe ruimte'.

We bouwen aan een lerend netwerk van decentrale overheden, semipublieke organisaties, experts, ontwerpers en andere professionals en beogen zo de impact van het traject als geheel en de kracht van ontwerp in het bijzonder te vergroten.

context

Deze open oproep draagt bij aan de uitvoering van Actieprogramma Ruimtelijk Ontwerp 2021–2024 dat door het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie wordt uitgevoerd in opdracht van de ministeries van BZK en OCW.